

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

София, 9 април 2013

Конституционният съд в състав:

Председател: Димитър Токушев

Членове: Благовест Пунев
Пламен Киров
Цанка Цанкова
Стефка Стоева
Румен Ненков

Кети Маркова
Георги Ангелов
Борис Велчев
Анастас Анастасов
Гроздан Илиев

при участието на секретар-протоколиста Росица Симова разгледа в закрито заседание на 9 април 2013 г. конституционно дело № 4/2013 г., докладвано от съдията Цанка Цанкова.

Делото е образувано на 17.01.2013 г. по искане на Омбудсмана на Република България.

Производството е по чл.149, ал.1, т.2 във връзка с чл.150, ал.3 от Конституцията на Република България и е във фаза на проверка на допустимостта на искането, съгласно чл.19, ал.1 от Закона за Конституционен съд (ЗКС).

Искането е за установяване на противоконституционност на чл.43, ал.1, т.2 и т.3 от Закона за чужденците в Република България (обнародван ДВ, бр.153/1998 г. ... посл. изм. ДВ, бр.23/08.03.1013 г.), поради

противоречие с чл.35, ал.1 и чл.26, ал.2 от Конституцията на Република България, както и на чл.182, ал.2, т.2, б. „а” и чл.221, ал.6, т.1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обн. ДВ, бр. 105/29.12.2005 г. ... посл. изм. ДВ, бр.99/14.12.2012 г.), поради противоречие с чл.35, ал.1 от Конституцията на Република България.

В искането се посочва, че в чл. 43, ал.1, т.2 и т.3 от Закона за чужденците в Република България (ЗЧРБ) (т.2 - ДВ, бр.37/2003, т.3 – ДВ, бр.45/2002 г.) е установена принудителна административна мярка – забрана за напускане на страната на чужденец, който има задължения над 5000 лева към български юридически или физически лица, които са установени по съдебен ред и не са надлежно обезпечени (изм. ЗЧРБ, ДВ, бр. 37/2003 г.), а също и на чужденец, който има ликвидни и изискуеми задължения към държавата в размер над 5000 лева или е член на контролните или управителните органи на юридически лица, които имат ликвидни и изискуеми задължения към държавата в размер над 5000 лева, в случай, че не е представено надлежно обезпечение (изм. ЗЧРБ, ДВ, бр. 45/2002 г.). Поискано е установяване на противоконституционност и на чл.182, ал.2, т.2 б. „а” от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) (изм. и доп. ДВ, бр.12/2009 г. и изм. ДВ, бр.32/2009 г.) – да не се разрешава на длъжника или на членовете на контролните или управителните му органи напускане на страната, както и да не се издават или да се отнемат издадените паспорти и заместващите ги документи за преминаване на държавната граница както и на чл.221, ал.6, т.1 от кодекса, с което се дава възможност на публичния изпълнител да поиска от органите на Министерство на вътрешните работи да забранят на длъжника или на членовете на контролните или управителните му органи да напускат страната.

Омбудсманът се позовава на Решение на Конституционния съд № 2 от 31.03.2011 г. по к.д. № 2/2011 г., с което са обявени за противоконституционни аналогични на оспорените по настоящето дело

разпоредби на чл. 43, ал.1, т.2 и т.3 ЗЧРБ за налагане на принудителна административна мярка по отношение на български граждани (чл.75, т.5 и т.6 на Закона за българските лични документи). Посочва, че съгласно чл.26, ал.2 от Конституцията чужденците, които пребивават в Република България имат всички права и задължения по Конституция, с изключение на правата и задълженията, за които Конституцията и законите изискват българско гражданство. Намира, че нормативна уредба, която допуска принудителна административна мярка за пребиваващите в страната чужденци, установена за противоконституционна по отношение на българските граждани, противоречи на Конституцията. В допълнение към съображенията изложени в цитираното решение на Конституционния съд, отбелязва, че чл.43, ал.1, т.2 и т.3 ЗЧРБ не съответства и на разпоредбата на чл.2 от Протокол № 4 към Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (КЗПЧОС), според която всеки е свободен да напусне пределите на всяка държава, освен в изрично посочените в чл.2 на Протокола случаи.

По същите съображения Омбудсманът намира, че противоречат на чл.35, ал.1 от Конституцията и чл.2 от Протокол № 4 към КЗПЧОС и разпоредбите на чл.182, ал.2, т.2, б."а" и чл.221, ал.6, т.1 ДОПК, които дават възможност на органа установил публичното вземане, съответно на публичния изпълнител, да поискат от органите на Министерство на вътрешните работи да не разрешава на длъжника или на контролните или управителните му органи напускане на страната, както и да не се издават или да се отнемат издадените паспорти и заместващите ги документи за преминаване на държавната граница.

За да се произнесе по допустимостта на искането, Конституционният съд съобрази следното:

След образуване на дело № 4/2013 г. е извършено изменение на ЗЧРБ. С параграф 25 на ЗИДЗЧРБ, приет от 41-то Народно събрание и обнародван в ДВ, бр.23/08.03.2013 г., са отменени т.2 и т.3 на ал.1 на чл.43

ЗЧРБ. Новонастъпилото законодателно решение с отмяната на атакуваните като противоконституционни текстове лишава делото в тази му част от предмет, поради което искането трябва да бъде отклонено като недопустимо. Народното събрание е направило преценката, че в ЗЧРБ не трябва да има норми със съдържанието на чл.43, т.2 и т.3. Искането на омбудсмана става безпредметно. След отмяната на атакуваните текстове, въпросът за тяхната противоконституционност и несъответствие с международни договори, страна по които е България, не съществува. Затова, Конституционният съд не допуска разглеждането на искането в тази му част.

Що се отнася до второто искане, а именно за неконституционосъобразност на чл. 182, ал.2, т.2, б."а" и чл.221, ал.6, т.1 ДОПК, съдът намира, че макар посочените текстове да нямат отношение към правното положение на чужденците и да не установяват разлика в третирането на български граждани и чужденци, задължението за проверката на тяхната конституционосъобразност не се засяга, щом Конституционният съд е надлежно сезиран от легитимиран държавен орган, какъвто в случая е омбудсманът. Оспорените текстове се отнасят до провеждането на принудително изпълнение и мерките, които се вземат за ефикасното му провеждане. Разпоредбите на процесуалния закон се отнасят до всички, които имат качеството на длъжници по публични вземания и не са изпълнили задълженията в сроковете и при условията, посочени в цитираните текстове на ДОПК.

Поради това, Конституционният съд намира, че искането на омбудсмана в тази част, основано на чл.150, ал.3, във връзка с чл.35,ал.1 от Конституцията следва да бъде допуснато за разглеждане по същество. Следва да се укаже на вносителя на искането, да изложи и развие съображенията си за противоконституционност на чл. 182, ал.2, т.2, б."а" и чл.221, ал.6, т.1 ДОПК.

Да бъдат конституирани като заинтересовани страни президентът, Министерският съвет, министърът на финансите, министърът на вътрешните работи, министърът на външните работи, главният прокурор, Върховният административен съд, Държавната агенция „Национална сигурност”, Националната агенция по приходите, Висшият адвокатски съвет, Съюзът на юристите в България, Камарата на частните съдебни изпълнители, Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, Асоциацията за европейска интеграция и права на човека, Българските адвокати за правата на човека и Институтът за модерна политика.

По изложените съображения, Конституционният съд на основание чл.149,ал.1,т.2от Конституцията, чл.19 от Закона за конституционен съд, чл.21 и чл.25,ал.1 от Правилника за организацията на дейността на Конституционния съд

О П Р Е Д Е Л И :

Допуска за разглеждане по същество искането за установяване на противоконституционност на чл.182, ал.2, т.2, б. „а” и чл.221, ал.6 ,т.1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (обнародван ДВ, бр. 105/29.12.2005 г., последно изм. ДВ, бр.99/14.12.2012 г.).

Отклонява искането на омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл.43, ал.1, т.2 и т.3 от Закона за чужденците в Република България, обнародван ДВ, бр.153/1998 г.г., с последно изменение ДВ, бр.23/08.03.1013 г.

Конституира като заинтересовани страни президента, Министерския съвет, министъра на финансите, министъра на вътрешните работи, министъра на външните работи, главния прокурор, Върховния административен съд, Държавна агенция „Национална сигурност”, Национална агенция по приходите, Висшия адвокатски съвет, Съюза на юристите в България, Камара на частните съдебни изпълнители,

Асоциация на държавните съдебни изпълнители, Асоциация за европейска интеграция и права на човека, Български адвокати за правата на човека и Института за модерна политика.

Препис от искането и определението да се изпрати на заинтересованите страни, които да бъдат уведомени, че им се предоставя възможност в 20 дневен срок да внесат в съда писмени становища.

Препис от определението да се изпрати и на вносителя на искането, който в същия срок да изложи съображения по допуснатата за разглеждане по същество част на предявеното искане.

Председател:

Димитър Токушев